

100 LET REPUBLIKY – 100 LET HERINKU

Zrekvírování zvonů pro válečné účely

V období 1. světové války byl Herink převážně zemědělskou oblastí. Těžil se zde také kámen, který se používal zejména na výstavbu a údržbu silnic v okolí – vedla zde významná obchodní trasa z Prahy do Tábora.

Tomu odpovídala také řemesla, zde provozovaná – kromě zemědělců tu byl kovář, sedlář a nechyběl zájezdní hostinec.

Politicky spadal v té době Herink pod okres Žižkov, farnost a dvoutřídní škola byly v sousedních Popovičkách. Pod správu Herinku spadala do roku 1922 také osada Volešky, dnešní Olešky.

Ze zápisů, dochovaných v archivech se zdá, jako by život nebyl příchodem 1. světové války významně poznamenán – dále se objevují zápisy převážně o zasetých plodinách, počasí a výšce sklizně.

Nový farář z kostela sv. Bartoloměje v Popovičkách k počátku války ve farní kronice dokonce uvádí (zápis z r. 1916, krátce po jeho nastěhování):

„...Osada byla klidná, a každý, kdo mohl, ucházel se o válečnou podporu, která v značné výši se vyplácela. U berního úřadu v Říčanech každého měsíce vypláceny byly podpory. Kolují mezi lidem zprávy, jak si ženy beroucí podporu přejí všelijaké lahůdky. Cukráři v Říčanech v dnech výplaty, rovněž uzenáři všechno prý vyprodali. Ba mnozí tvrdí, že si kvůli podporám vypláceným mnozí přejí, aby válka dlouho potrvávala. Mamon světský zaslepuje...“

Že se první světová válka Herinku nevyhnula, o tom svědčí množství dobových záznamů. Vojákům 1. světové války a legionářům z Herinku a okolí je věnována samostatná příloha.

Kromě mladíků byli odvedeni také koně a zrekvírovány zvony – jejich roztavením získala monarchie materiál na výrobu zbraní pro svou armádu.

Po válce byl obětem vystaven památník na novém hřbitově v Popovičkách. Toto je jeho dnešní podoba

Pomník nese věnování

NAŠIM PADLÝM HRDINŮM V ROCE 1914 – 1918 VĚNUJÍ SPOLEČNĚ OBCE HERINK, MODLETICE, POPOVIČKY

Zápis z farní kroniky v Popovičkách z r. 1917 uvádí, že v Popovičkách a Oleškách byly zrekvírovány pro válečné účely 3 kostelní zvony a část varhanních píšťal. Nejstarší ze zvonů byl z roku 1663!

217. Čína byla nádherně krásná. Tovaly mraky oř 7. ledna až do polovice dubna.
Dvě třetiny větrů se pohybovalo. Mnozí nechtěli jít do práce. Mnozí seděli.
Kamřel hladil.

Ubrannu dostavila se vojinska komisija a reširivala pero valične lice, hyl
prosy:

V Popovicích a farního kostela odevzdán byl svou věrou 99 fig. Na svém
tem byl s jedné strany reliéf Panny Marie s dítětem a s druhé strany
kříž s Někým Sana Jeruz. Kromě příjmů obem. Ladem. son. e.

Měl následující nápis: Pro chválu Boha, počti Marie Panny a sv. Barboly
míje, r. 1663, přelil 1840, 1853 přelil od J. Trepolda v Praze.

10) Oltář a filiálního kostela odvozený by by dva prvky

1. Vážnosť neváre 350 kg. Byl ber štraku a mlt maledajiev na prisy. I jedne shany
 2. Tento von gerl a nova likeg ketha Pami 174 dne muniere prozine
 ato ke celi a chvate rodicaky. Dory Marge Pami. A. S. Joroffa a nashlato
 schon shramu Pami ktery pridal 1 centmir: lei y spomozry P. P.
 Kordelnika a giniich dobrodineruo, ktery pridali 2 centmir.
 Na druhe strane mlt napis: Tento a Hon per Tnese sst Iasna V Wose M. Dar
 a La WV WleCna V ammu.

Styrax prunifolia: 81 cm. Výška 71 cm. Pl. *antennina Schöngeldia*.

2. Tenký malý von (polednáček) vážil 27 kg. Největší průměr 36 cm. Lát. dřevěná 1776.
Kmen napsán. Na jedné straně reliéf sv. Jana K., na druhé straně reliéf sv. Vojtěcha.

Victim vocatione canonica, die 2. Maji 1917. S. J. L. L. L.

Na jaře a létem vyprovokovala v Rusku revoluce. Car byl zbaven trůnu a odcestoval do
Sibíře. Rusko prohlášeno bylo za republiku a vše shánělo "kerenský". Mnozí šlechtici,
kteří se přivodili křesťanstvího. V Rusku armáda nastala porážka a volání k
domácí válce, Kerenský byl zrazen a vládu vyhlásila sovětská vláda.
nationalistická strana sociálních demokratů a vůdce Leninem a Trockým (oba přivodili
10. do 17. prosince d. r. Na to slavnostně přivodili do Sverdlova 1918 a usilovali
o sjednání míru.

Svéráz a móda v období 1. světové války

Tato fotografie je ze slavnostního odhalení pomníku obětem I. světové války.

Mládež na fotografii je oblečena do „svérázu“ – v té době velice módního oblečení, inspirovaného lidovými kroji. Jeho nošení a propagace byly spojené se snahou o odlišení českého národa v rakousko-uherské monarchii, které mělo dále přerůst (a také přerostlo) v konečné osamostatnění Československa.

O vznik a všeobecné rozšíření „svérázu“ usilovaly významné české ženy, manželky českých buditelů té doby, zejména Renáta Tyršová, Marie Riegerová a Josefa Náprstková, které uspořádaly už v r. 1915 Výstavu svérázu v pražském Obecním domě. R. Tyršová k tomu uvádí:

„My, kdož jsme tehdy výstavu onu k místu přivedly, nesly jsme se tou snahou, aby svéráz v odívání byl vyvozen z přílnutí k význačným prvkům kmenově československých krojů lidových. Nechtěly jsme pobízeti k vymýšlení nějakého uniformního národního kroje. Chtěly jsme k tomu nabádati, aby těch prvků lidových krojů bylo užito, které se přimykají ku rázu módy právě běžné“.

A ještě ukázka dobové módy na modelech žen z okolí Herinku:

Na vesnici byla otázka odívání podstatně jednodušší – žena po svatbě nevycházela z domu bez šátku (fotografie z 60. let 20. století):

Paní Řehková z č. p. 8 v Herinku u obecní váhy, která stála na pod lípou u dnešní zastávky autobusu.

Opět jiná móda – nyní předválečná.

Na snímku z roku 1913 je zachycena svatba dědičného prince JUDr. Ferdinanda Josefa Lobkowicze s hraběnkou Helenou Silva-Tarouca na zámku v Průhonicích.

hasičská čepice z období první republiky

2. světová válka

Také druhá světová válka nutně potřebovala zásobit své bojovníky dalšími a dalšími zbraněmi a střelivem. A k tomu účelu opět měly posloužit kostelní zvony.

V Herinku byl v té době zájem i o malý zvonek ze zvoničky. V zápisu v kronice místního pamětníka, pana Řehky (nar. 1921), v průběhu 2. světové války zakopán a nahrazen zvonkem ze statku č. p. 10:

„Za války nebyl zvonek nacisty roztaven jako mnohé v okolí. Heriňáci měli odvahu, zakopali jej a fašistům jako náhradu odevzdali menší zvonek, který do té doby soužil ve statku čp. 10 jako signál k zahajování práce.“

Zvonička v Herinku byla postavena r. 1904. Stojí dnes na ulici Radějovická před č. p. 11 na prostranství, kde dříve bývala obecní náves. Kamenný křížek v sousedství zvoničky pochází z r. 1842 a nese nápis:

Ke cti a chvále Boží – od obce Herynské - založeno roku Páně – 1842

detail zvonku

Děti z Herinku chodily dlouhá léta do školy v Popovičkách. Ve dvou třídách se zde učilo 83 dětí.

Školní razítko:

Zápis ze školní kroniky z roku 1935 jich zaznamenal 15:

Zápis

o předložení jmen učitelského sboru konané dne 2. září 1935.

Ředitel učitelka nahájela poradu a předložila Věstník mírně roz. III, 6. ř. a. b., jakož i všechny střední spisy o předložení učitelů.

V I třídě bude vyučovat pán učitelka, ve II třídě nově ustanovený výpomocný učitel Josef Čihák.

Zápis řádku pro tento školní rok byl vykonán před předloženími, takže je starý řádek tento:

Třída	Počet dětí			Účast na vyučování					
	h.	d.	celkem	h.	d.	h.	d.	h.	d.
I 1	5	9	14	4	9	1	-	-	-
I 2	13	14	27	12	13	-	1	1	-
II 1	14	16	30	11	12	3	4	-	-
II 2	9	8	17	2	8	2	-	-	-
Celkem	36	47	83	29	42	6	5	1	-

Učitelé:
Hladítková.

Bydlejší:

Obchodní dle	Tržba	I tř.	II tř.	Celkem	Celkem
Popovičky	Popovičky	2	9	9	35
Chomutovice	Chomutovice	4	9	13	
Říčany	Říčany	6	9	15	
Mladá Hora	Mladá Hora	11	11	22	28
Říčany	Říčany	3	3	6	20
Herink	Herink	15	5	20	20
Celkem	Herink	41	42	83	83

V tomto roce byl do školy zaveden elektrický proud a s ním i další vymoženosti moderní doby – elektrický zvonek a školní rozhlas.

č. p. 5 kolem r. 1922

č. p. 5 asi v r. 1943

Výminek u č. p. 5, který dnes už nestojí, před domem je autobusová zastávka, přibližně na stejném místě, jako dnes. Silnice je uzavřena z důvodu výstavby silnice 101 z Jesenice do Říčan. Zároveň se stavěla také dálnice D1, jedná se tedy o druhou polovinu šedesátých let. Ještě si chcete stěžovat na časté uzavírky?

č. p. 10 v době, kdy zde hospodařil místní sedlák

č. p. 10 v devadesátých letech – takto byl statek vrácen původním majitelům

Bis zum Jahre 1985 V a š á k

Bezirksgericht | Kreisgericht in Strafsachen
 Gerichtshof I. Instanz | in in Prag XIV., Nr. 2213/42
 Geschwornengericht

STRAFKARTE.

1. Vor- und Zuname: **Josef Vašák**
2. Rufname: **--**
3. Zeit und Ort (Gerichtsbezirk) der Geburt: **22.12.1905 HŘring**
4. Vor- und Zuname der Eltern: a) des Vaters: **Bez. Ritechan**
 b) der Mutter: **Franz Marie geb. Pištek**
5. Heimatzuständigkeit (Ort und Gerichtsbezirk): **Gross Popowitz**
6. Letzter Wohnort (Ort und Gerichtsbezirk): **Bez. Eule**
Prag XI., Tausertstrasse 20
7. Familienstand: ledig, verheiratet, Witwer, **20**
 gerichtlich geschieden oder getrennt:
8. Beruf und Stellung in demselben: **Autolenker**
10. Verurteilt mit Urteil vom **25.6.1942** G.-Zrk XIII 6707/41
 und mit Urteil des Obersten Gerichtes v. **15.12.1942**
11. Straftat: **Vergehen gem. § 335 St.G. und Zm I 755/42-1**
Art. III der Reg. Vdg. Z 306/39 Slg.
12. Tag der Begehung der Straftat: **26.2.1941**
13. Art der Begehung und Beweggrund der Tat: **er fuhr unvorsichtig**
mit Auto und verletzte schwer einen Mensch
14. Strafe: **5 Monaten Arrest, durch 1 hart. Lager monatlich**
verschärft
15. Tag der Verbüßung der Strafe:
16. Weitere Verfügungen: **--**
17. Ausspruch über den Verlust der politischen Rechte: **--**
18. Verurteilung: a) unbedingt
 b) bedingt **/**
19. Bewährungsfrist: a) Dauer: **--**
 b) endet am: **--**
20. Die Schutzaufsicht eingeleitet: **--**
21. Eine anderweitige Beschränkung auferlegt und welche: **--**
22. Bemerkung: **Mit Urteil des Obersten Gerichtes wurde**
die Strafe von 3 Monate auf 5 Monaten
erhöht

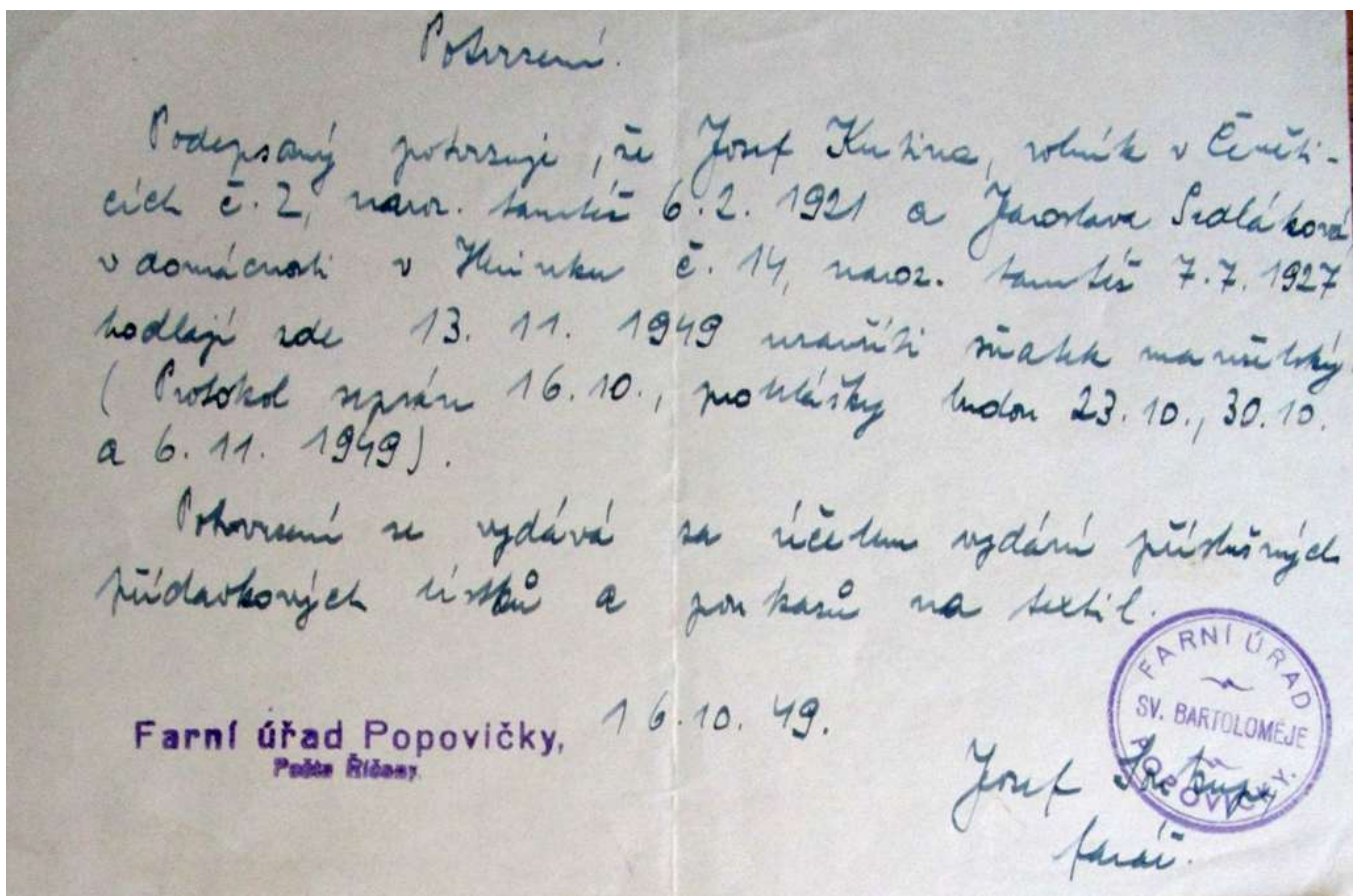
Form. I. zur Vdg. vom 14. Juli 1922, Z. 198 Slg. (für Männer). Druckerei des Protektorates Böhmen und Mähren in Prag. — 1942-43.

[Signature] *[Signature]*

HAUPTSTADT PRAG		HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	
KONSKRIPTIONSREFERAT PRAG I., FLEISCHMARKT 16, FERNRUF 603-80		REFERÁT POPISNÍ PRAHA I., MASNÁ 16, TELEFON 603-80	
Z. IV D	5641/41/Sv. Prag, den. 1.VIII.1941	C. IV D	5641/41/Sv. Praha, dne 1.VIII.1941
Die Gemeindevertretung		Obecní zastupitelstvo	
Stadtamt-		Městský-úřad-	
in Höring, bzk. Ritschan		v Herinku, okr. Říčany	
p. p. Höring		p. p. Říčany	
Dem am 15.V. 1941, gemäss § 2		Vyhovuji žádosti podané dne 15.V. 1941	
des Heimatgesetzes vom 5. Dezember 1896 R. G. Bl. Nr. 222		aby podle § 2 domovského zákona ze dne 5. prosince 1896,	
überreichten Gesuch,		č. 222 ř. z. byl	
dass in den Heimatverband der Hauptstadt Prag		přijal do domovského svazku obce hlav. města Prahy	
Herr Anton K a b e l á č		pan Antonín K a b e l á č	
geb. im J. 1898, früher heimatständig nach		nar. r. 1898, dříve příslušný(a) do	
Höring		Herinku	
pol. Bezirk Ritschan		pol. okr. Říčany	
Beschäftigung Kaufmann		zaměstnáním obchodník	
Sohn — Tochter des Franz und der Mutter Emilie		syn — dcera Františka a matky Emilie	
gehorenen Sarkovský wohnhaft in Prag XIII-		roz. Sarkovské bytem v Praze XIII-čp. 703	
Hc. 703 aufgenommen werde, habe ich entsprochen.			
In dieser Heimatständigkeit folgen ihm:		V příslušnosti této sledují:	
die Gattin Agnes, geborene Chadima		manželka Anežka, rodem Chadimová	
geb. am 703		roz. r. 703	
und die minderjährigen Kinder: Miroslav, geb. im		a nezletilé děti: Mironlav, naroz. r. 1936 a	
J. 1936 und Flora, geb. im J. 1940		Květoslava, naroz. r. 1940.	
Der Primator: — Primátor:			

Ani poválečné období nebylo bez problémů. Hospodářství bylo v krizi a byl zaveden byl přidělový systém.

Potvrzení o plánovaném sňatku, které vydal farní úřad „za účelem vydání přidělových lístků a poukazů na textil“ z r. 1949

Kolektivizace zemědělství

Ještě hůře bylo ale zdejším hospodářům v průběhu 50 . let, kdy byla tvrdě prosazována kolektivizace zemědělství.

Zdejším sedlákům, kteří hospodařili po několik generací na svých statcích byla zabavena nejprve půda a hospodářské budovy, včetně vybavení a dobytka.

Zdejší (dobřejovické) JZD si ale nárokovalo také obytné budovy pro ubytování zemědělských dělníků.

ODBOR ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ RADY OKRESNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU
V ŘÍČANECH

Telefon 26 · 137 · 5 · 55 · 290

Č. j. Zem. Kov. /60

V RÍČANECH dne 26. dubna 1960

Při odpovědi uveďte vždy
toto číslo jednací

nyni bytem Malé Kyšice pošta Unhošt.

Jednotné Zemědělské Društvo
Dobřejovice, okr. Říčany

R o z h o d n u t í:

Rada okresního národního výboru v Hlčanech přikazuje na základě svého usnesení ze dne 25.března 1960 podle §§ 8,9 vládního nařízení č.50/1958 veškerou půdu, celé hospodářství, usedlost včetně obytných budov Herink čp. 6 a čp. 27, čís. kat.28, 83, 143, 57/1, 94, 98, 99, 104, 105, 143, 151, 305, ležící na katastrálním území obce Herink a čís.kat. 104/1, 105/2 ležící na katastrálním území obce Modletice, dále čís.kat. 18, 59/1, 64, 59/2, 213, 202/3, 202/2, 103, 100, 101 ležící na katastrálním území obce Herink, jakož i celý movitý, živý a mrtvý inventář, dle soupisu ze dne 15.září 1952, majitelů kulaků [redacted] bytem Malé Kyšice pošta Unhošt, do bezplatného užívání natrvalo Jednotnému Zemědělskému Družstvu v Dobřejovicích.

O d â m v o d n ě n í:

Předmětný zemědělský závod byl ve vlastnictví kulaka [redacted] a kulačky [redacted], kteří od roku 1952 na něm ne hospodaří, ale je od roku 1952 obhospodařován Jednotným zemědělským družstvem, Dobřejovice. Proto je příkazání tohoto zemědělského závodu do bezplatného užívání natrvalo podle § 8,9 vl.nař. 50/1965 Jednotnému zemědělskému družstvu v Dobřejovicích, odůvodněno.

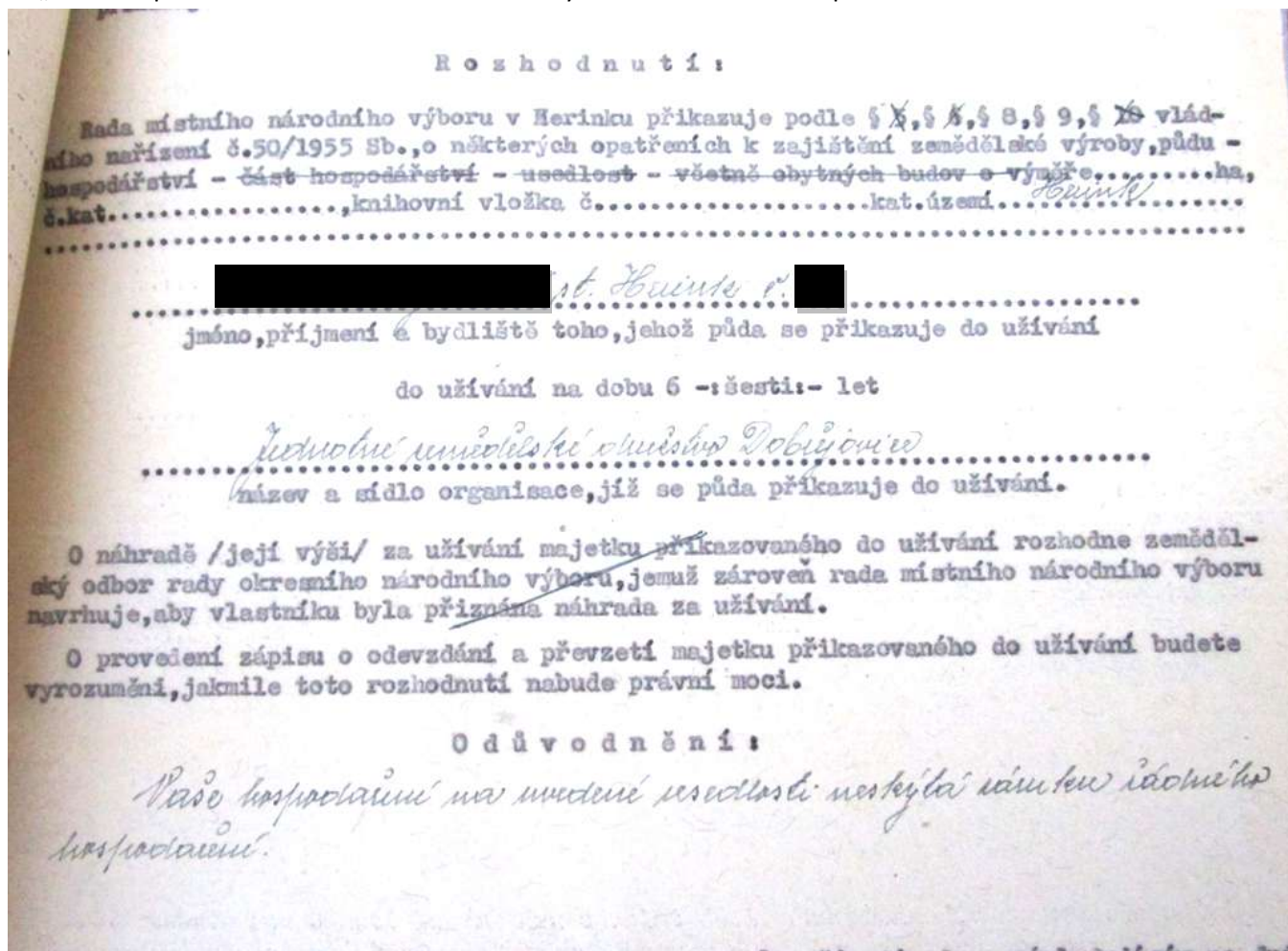
Proti tomuto rozhodnutí lze se odvolat do 15 dnů počínajíc dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí k odboru zemědělství KVV v Praze podáním učiněným u OSV v Říčanech. Případné odvolání proti rozhodnutí neobdílá účinek.

Vedoucí odboru zemědělství rady ONV

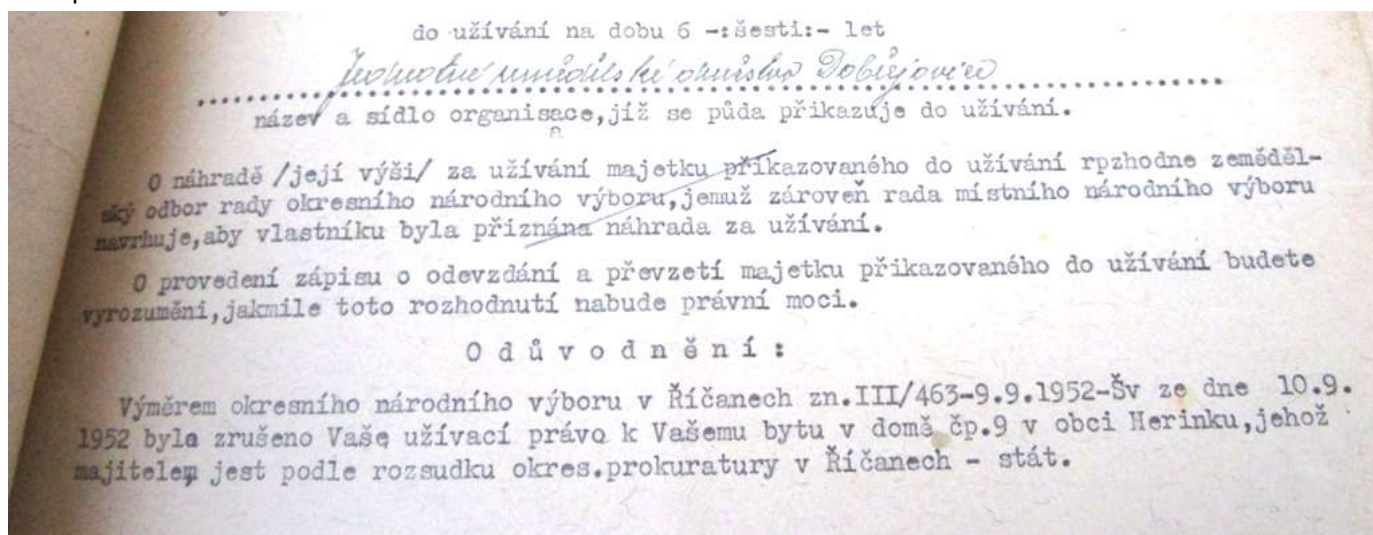
Václav Vaněček

Po několika urgencích a výhrůžkách musel předseda MNV Herinku vydat příkaz k nedobrovolnému vystěhování z domů, které zdejší hospodáři sami vystavěli a po generace obývali. Uvedená odůvodnění znějí dnes absurdně: „Vaše hospodaření na uvedené usedlosti neskýtá záruku řádného hospodaření.“

nebo prostě a stroze:

Rodiny sedláků následně obdržely příkaz k vystěhování do náhradních bytů, přidělených státem.

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V ŘÍČANECH

III/463-9.9.1952-3v.

V ŘÍČANECH dne 10. září 1952

Páni

V ý m ě r .

Zdejší okresní národní výbor ruší Vaše užívací právo k Vašemu dosavadnímu bytu v domě čp. [redacted] v obci Herink, jehož majitelem jest podle rozsudku okres. prokuratury v Říčanech-stát, podle ustanovení § 3, odst. 2, zákona č. 138/48 Sb, o hospodaření s byty a zároveň jako náhradní prikazuje Vám podle ustanovení § 17, téhož zákona byt v domě čp. 1, v obci Městečko, okres Vlašim, jehož majitelem jest stát.

O podmínkách nájemní smlouvy bytu čp. 1, v Městečku, dohodněte se přímo s majitelem domu.

Nedojde-li k této dohodě, rozhodne okresní národní výbor.

D ů v o d y :

Váš dosavadní byt v domě čp. [redacted] v obci Herink užíváte proti veřejnému zájmu.

Aby byl zajištěn dobrý chod zeměděl. závodu, je nutno uvedený dosavadní Váš byt uvolnit pro tamní zaměstnance.

Proto bylo nutno rozhodnouti jak shora uvedeno.

Proti tomuto rozhodnutí můžete podati odvolání u zdejšího okresního národního výboru ke krajskému národnímu výboru v Praze, avšak odvolání nemá odkladného účinku.

Předseda MNV:

Místní národní výbor
H e r i n k .

Předseda ONV:

Zasíláme na vědomí s tím, aby dle rozhodnutí bylo vystěhování okamžitě provedeno.

Místo, kde dnes stojí obecní úřad – takto vypadalo kolem roku 1986.
„Panská stodola“ na fotografii v popředí byla později rozebrána.

Areál Tradix Color v 90. letech

Dnes už ve výhledu brání areál Českých plotů

ulice Do Višňovky v osmdesátých letech

... a dnes

Pohled od dnešního obecního úřadu k ulici Hlavní (č.p.35), v osmdesátých letech.

a dnes

Ferule

Víte, co je to ferule?

Jednalo se o „prkénko“, na které se připínaly obecní vyhlášky a oznámení a které putovalo od domu k domu, aby se zprávy rychle a přesně šířily. Tedy doslova a do písmene oběžník.

V Herinku se ferule používala ještě nejméně ve dvacátých letech minulého století. Pan Řehka, nar. 1921, na ní vzpomíná ve své kronice:

Herinská ferule

Většinou obce měly bubeníka. Herink byly malá obec, tak musela stačit ferule.

Byl to velmi starý, tmavý kus možná višňového dřeva. Měl tvar asi půl metru dlouhého hranolu v rozměrech zhruba 40 x 25 mm, na obou koncích zakončeného koutouči v průměru ne větších jak 60 mm. Na nich bylo vyřezáno něco jako "Obec Herynská, možná, že "Obec Herynsky" a datum zhotovení snad 1808. Texty si nejsem jist, jen vím, že datum bylo z počátku devatenáctého století a v názvu obce bylo použito tvrdé Y. V dolní části bylo na feruli jednoduché péro, které drželo připevněný papír.

Těmi papíry bývaly vyhlášky, oběžníky, pozvánky na schůze obce a jiná sdělení, kterými starosta obce dával občanům na vědomí nejdůležitější a potřebné věci.

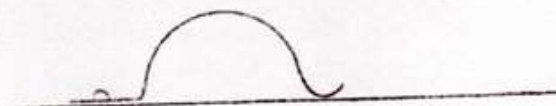
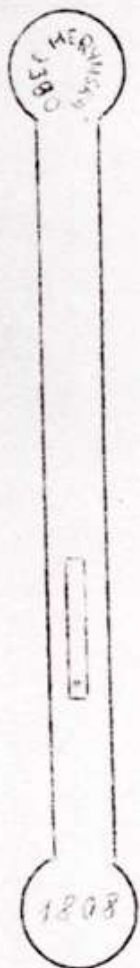
Starosta předal feruli sousedovi. Ten si sdělení obce přečetl a dal feruli dál, v pořadí už po věky určeném. Tak to šlo dále, až nejpozději ji třetí den, přišel ke starostovi sousedův kluk z druhé strany a po křesťanském pozdravu vyřídil, že tatínek se nechá poroučet a vrací feruli.

Ferule byla určitě používána ještě začátkem druhé světové války.

Prostý informační prostředek, jen vyžadoval od sousedů trochu kázně.

Kam se asi ztratila?

ferule

Péro používané na feruli

ZE SBÍREK MUZEA: OBECNÍ FERULE

Ferule bývaly praktickým odznakem moci vesnického rychtáře, z tradice často i pozdějšího starosty (užívaly se však i v rámci řemeslnických cechů). Do poloviny 19. století byl nejvyšším představeným obce rychtář, který měl k ruce konšely. Původně byl rychtář dosazován vrchností, od josefinských reforem před koncem 18. století však stále větší vliv získávali obyvatelé obce. V letech 1849-1850 došlo ke vzniku skutečné obecní samosprávy, jak ji v podstatě známe dodnes. Úřad rychtáře byl zrušen a nahrazen starostou. Při volbách nejprve oprávnění voliči zvolili obecní výbor (dnešní zastupitelstvo). Výbor pak ze svého středu zvolil starostu a představenstvo (dnešní rada).

Zde prezentovaná ferule nese vyrytý nápis: „Obec Herynská“ a letopočet: „1840“. Na druhou stranu pak kdosi neu-

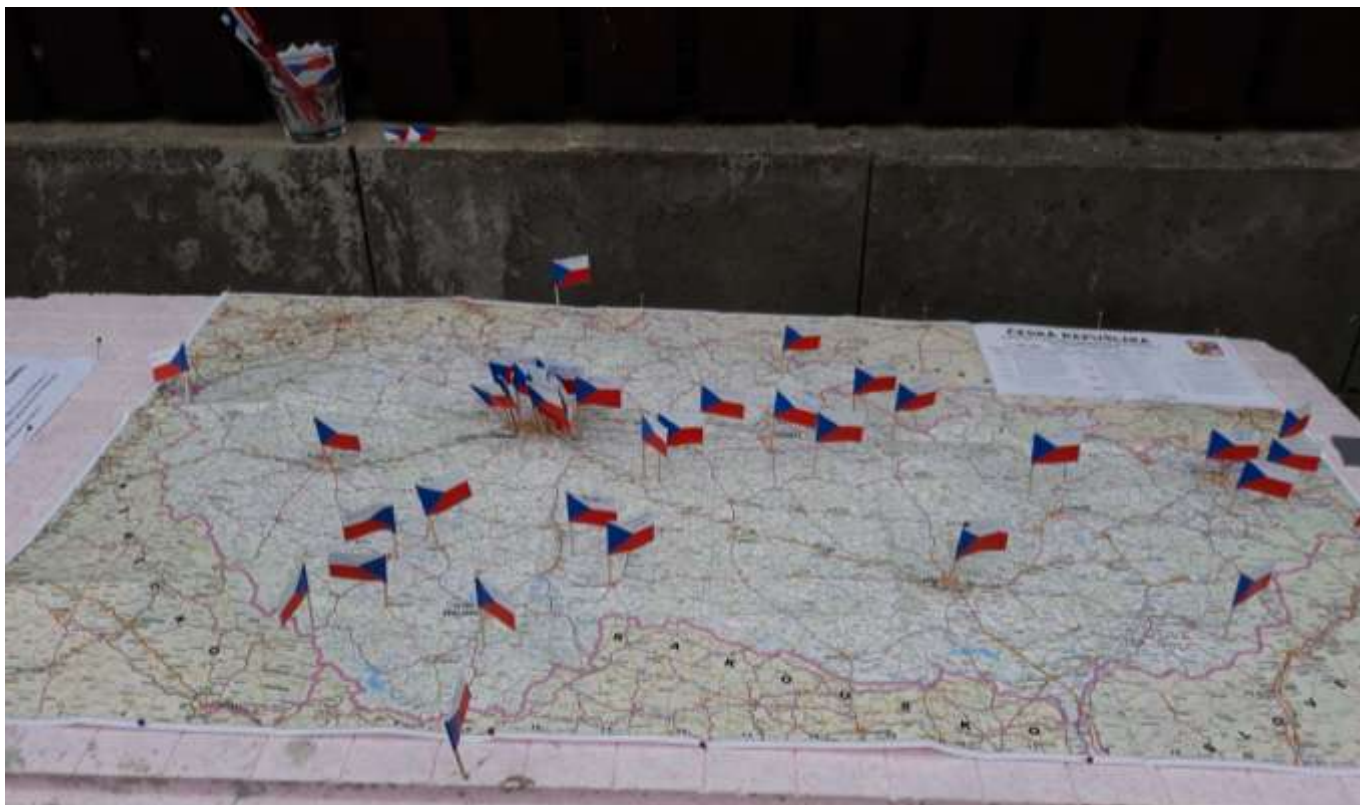

měle vyryl další letopočet, a to: „1880“. Rychtář za pomoci ferule obesílal obec se zprávou o svém rozhodnutí. Feruli předal poslíčkovi, který vesnici pak obcházel dům od domu a vyřizoval poselství. Někdy mohla být zpráva připevněna přímo na feruli a lidé si ji mohli postupně předávat sami. Snad právě k tomuto účelu sloužil otočný háček, který se nachází na naší feruli z Herinku. Muzeum vlastní ferule i z dalších obcí (Olešky, Pětihosty).

Později se zprávy vyhlášovaly pomocí obecního poslíčka s bubnem, na který bubnoval, aby přilákal pozornost a mohl shromážděnému davu zprávu oznámit. Praxe bubnování se často udržela až do doby druhé světové války. Po válce ji nahradil obecní rozhlas.

Martin Hůrka

V rámci výstavy, která byla k vidění na vinobraní v Herinku, mohli návštěvníci doplnit vlaječku se svým jménem na místo na mapě, odkud do Herinku přišli. Velká většina vlaječek byla umístěna do Prahy, ale i ostatní kouty republiky mají v Herinku své zastoupení, nemluvě o našich zahraničních sousedech:

Celkem se nám sešlo téměř 50 vlaječek.